

Mottagare:

- Sveriges Regering, Miljödepartementet
(Sänt 2017-10-02 email: m.registrator@regeringskansliet.se)

Ärende: PM: Promemoria Vattenmiljö och Vattenkraft, Dnr. M2017/01639/R

Remiss yttrande och yrkanden avseende rubricerat PM

Utfärdare:

- Garphytteåns Kulturmiljö och Grön Kraft Intressenter: Dess medlemmar kollektivt och enskilt
- Vattenkraft producenter, Jord- och Skogsbruks aktiva längst Garphytteån
- Ägare och intressenter av dammar och flöden i och längst Garphytte ån

Kontakt person för utfärdarna ovan:

Ulf Palmquist, Lannafors gård, 719 95 Vintrosa, email: Ulf.Palmquist@gmail.com

Remiss yttranden och yrkanden avseende Promemoria Vattenmiljö och vattenkraft (PMet)

"Executive Summary"

Den svenska statens hantering och behandling av vattenverksamheter och vattenkraft har varierat starkt och ändrats markant under senare 30 – 40 år. Under 1980 talet gavs uppmuntran och stöd för att modernisera och återstarta mindre vattenkraftverk och dammar. Med start början 2000 talet var bedömningen komplett omvänd; småskalig vattenkraft motverkades av ett flertal myndigheter starkt påverkade av påtrycknings organisationer, NGOs.

Drabbade verksamhetsutövare och Riksdagen har begärt att Regeringen skall framtaga ett lagförslag för att få balans i krav på och möjligheter för vattenverksamheter och då speciellt de som producerar kraft.

Det lagförslag som "Promemoria Vattenmiljö och vattenkraft" föreslår levererar ej det som har efterfrågats av Riksdagen och vattenverksamhetsutövarna. PMets förslag uttrycker och föreslår lagändringar som mer skall legalisera den kritiserade hanteringen av vattenkraft verksamhet som Kammarkollegiet, länsstyrelser, HaV, o. dylika ägnat sig åt under senare 10 – 15, än att råda bot på detta missbruk och förändrade tolkning av lagen som skett. PMet framstår som producerat av en involverad partisk myndighet, typ Kammarkollegiet, vilket inte inger förtroende.

Dessa övergripande aspekter (liksom detaljerna redovisade i nedan sidor) leder till slutsatsen att PMet och dess lagförslag ej kan accepteras. Ett nytt lagförslag måste framtagas, och då av myndigheter och personer som ej varit inblandade i detta PMets framtagande och formulerande, men med fördel deltagande av de som direkt berörs och drabbas av lagförändringarna.

Övergripande Kommentarer avseende Promemoria Vattenmiljö och Vattenkraft och dess förslag på nu lag avseende vattenkraft och relaterad vattenverksamhet.

Historia och Bakgrund.

Sveriges globala mål och ambitioner med energiförsörjning och småskalig vattenkraft har lokalt och de som på landsbygden lokalt berörs och drar nytta av den (grundvattennivåer, buffertar för vattenflöden, kraft och energi uttag vid dammar och vattenfall, fiske och turism, mm, mm) levt i harmoni, samstämmighet och stöd för att uppnå den landsbygdslokala näringsdimensionen som en del i det regional och nationella Sverige.

Noteras skall att Sverige politiska och myndighets mässigt sedan och under 1980-talet uppmuntrades och ekonomiskt stöddes den lokala landsbygdens engagemang i att engageras, inventera och realisera flera former av energi utnyttjande och energi omvandling.

Men runt år 2000 skedde en tydlig negativ förändring i myndigheternas inställning och agerande avseende vattenkraft, dammar och reglerade vattendrag. Detta gäller speciellt den småskaliga vattenverksamheten, och därmed de som finns lokaliserade på lands- och glesbygden.

Senare år har denna inställning utvecklats till en i många aspekter ren hetsjakt för att avveckla vattenkraftverk, riva ut dammar, kräva omfattande omkonstruktioner och tillbyggnader i form av fisktrappor mm. Denna utveckling har framdrivits av ett flertal NGOs såsom fiskeföreningar, älvräddare, naturskyddsföreningen, m.fl. Och många myndigheter (kammarkollegiet, länsstyrelserna, vattenmyndigheterna, ...) har lyhört lyssnat på agitationen, och i många fall även låtit sin tjänsteutövning starkt påverkas och nyttjas av dessa intresse inriktningar som dessa NGO representerar. Även lagtillämpningen har starkt förskjutits och omtolkats under senare 10 – 15 år. Direkta misstolkningar och övertramp finns där domstolar retroaktivt förkastar gamla och lagligt tillkomna vatten verksamhets tillstånd, i strid med gällande miljöbalken och dess uttryck för att gamla tillstånd skall gälla i de aspekter och villkor som tillstånden uttrycker.

Drabbade vattenverksamhets utövare och omgivande boende och andra beroende verksamhetsutövare (tex jordbruket med behov av vatten för betande boskap) har sökt få rätsida på dessa myndighetsagerande med plötsliga och omotiverade krav, men de har generellt möts av en front av samspråkade myndigheter som agerar med förelägganden vilket leder till rättsliga prövningar i mark- och miljödomstolen för den som inte "frivilligt" böjer sig för denna myndighetsutövningen. För att i någon mån rättfärdiga sina agerande har myndigheterna gjort svävande hänvisningar till EUs vattendirektiv och energiöverenskommelsen, och detta sker utan att explicit identifiera och rapportera varför deras agerande skulle vara en motiverad konsekvens av vattendirektivet eller energiöverenskommelsen.

Under senare har Riksdagen intresserat sig hanteringen av vattenverksamheterna, ofta pådrivet av de avarter till myndighetshantering som rapporterats av drabbade vattenverksamhets utövare och drabbade kulturmiljöer. Riksdagen har framfört att regeringen skall komma med ett förslag på förbättrad och tydligare lag avseende vattenverksamheter och hur de skall hanteras inom dagens krav, samt hur den skall harmoniseras med EUs vattendirektiv i den mån det behövs.

Utövarna för vattenverksamheter, de berörda närboende och engagerade i relaterade kulturmiljöerna har med tacksamhet noterat riksdagens engagemang, samt sett fram emot ett lagförslag som skall uppnå balans mellan den historiska verkligheten för vattenverksamheterna och dagens motiverade krav på den, samt att detta lagförslag (antaget) sätter stopp på den hetsjakt som pågått på vattenverksamheterna under senare 10 – 15 år, speciellt de småskaliga vattenverksamheterna som finns i lands- och glesbygd, och vars stora betydelse för lokal miljön och landsbygdsnärningen oftast negligeras av myndigheter och NGOs.

Förväntningarna och uttalade kraven på en modifierad lagformulering avseende vattenkraft och relaterade verksamheter och anläggningar är att denna lagen skall entydigt och klart tydliggöra;

- * grunder för lagen (varför skall denna lagändring tillkomma, spårbarhet till skälen),
- * målen för lagen (vad skall uppnås, verifierbara storheter att avstämmas mot)
- * strikt specifikation av de områden och storheter som lagen skall omfatta och få styra
- * säkerställa rättssäkerhet i tiden;
historiskt bakåt avseende tidigare gällande tillstånd, och
framtida säkerhet avseende lagens stabilitet och entydiga tolkning och tillämpning avseende regionala länsstyrelser och domstolar med olika intresse sammansättningar
- * klargöra en entydig och strikt avgränsad process för myndigheters och domstolars bemyndigande och tillämpning av lagen.

Analys och Kommentarer avseende "Promemoria: Vattenmiljö och vattenkraft" (PMet)

Efter att med stor positiv inställning påbörjat att läsa detta PMet så förbytts snabbt detta till en olustig känsla av rättsosäkerhet och att detta PMet med dess föreslagna lagändringar är en konstruktion för att en handfull myndigheter (kammarkollegiet, länsstyrelser, vattenmyndigheter) skall legalisera sitt tidigare tveksamma och kritiserade agerande mot vattenverksamheterna, speciellt de småskaliga vattenkraft anläggningarna. Verksamhetsutövarna och ägarna till anläggningarna och vattendragen, de lokalt boende, landsbygdens relaterade näringsverksamhet, m.fl. ges ingen eller högst ringa inflytande i beslutsprocessen som dessa myndigheter skall styra och äga. PMet föreslår till och med att NGOs (minst 100 medlemmar, minst 3 års existens i Sverige) skall få mer inflytande än ägare och utövare av vattenverksamheten.

Detta PMet framstår som en produkt av tätortsmyndigheter utan koppling till landsbygden och utan förståelser för den verksamhet de söker lagstifta kontroll över.

PMet framstår som ytterligare ett exempel hur tjänstemän på nationella myndigheter lokaliserade i tätorter fortgår att befrämja polariseringen mellan landsbygden och tätorterna.

Hänvisningar gör till EUs ramdirektiv för vatten och Energi överenskommelsen som motiv för de villkor och åtstramningar som läggs på småskaliga vattenkraften. Men dessa hänvisningar är enbart generella utan redovisningar till vilka direkta krav och villkor dessa direktiv och överenskommelser lägger på vattenkraften.

En enkel läsning av EUs vattendirektiv i dess original påvisar tydligt och klart att detta inte lägger några extremt skarpa restriktioner på vattenkraft och relaterad verksamhet. EUs vattendirektiv kan alltså inte tas som grund för de många restriktioner som PMet vill pålägga verksamheten för dammar, vattenkraft, reglering.

PMet vill även införa en nationell plan för prövningar av vattenkraftverksamheter och vilka miljömål de skall påläggas. Denna plan och miljömål föreslås baseras på ett mått och kriterier bestående av två dimensioner; (11kap, 28§)

1) största möjliga nytta för vattenmiljön, och

2) minsta möjliga negativa inverkan i fråga om nationell effektiv tillgång till vattenkraftsel.

Varje prövning av ett små-mellan skaligt vattenkraftverk mot dessa två kriterier kommer att resultera i slutsatsen att dessa små-mellan skaliga vattenverksamheterna skall upphöra och anläggningarna rivas ut.

PMet föreslår även att idag existerande vattenkrafts anläggningar skal av ägaren/utövaren anmälas till tillståndsprovning eller omprovning (där tidigare tillstånd finns).

En sådan anmälan om prövning, där ovan två kriterier kommer att tillämpas, betyder därmed att ägaren/utövaren av PMet anmodas att ingå i en process och myndighetsprovning som leder till att dennes anläggningar skall avvecklas. Och för denna prövning och process skall ägaren/utövaren betala sina egna kostnader samt deltagande myndigheters kostnader. Detta är fullständigt vansinnigt och oacceptabelt.

PMet föreslår även att nya miljövillkor skall provas i runt vart tjugonde år för varje anläggning. Då denna prövning skall styras av länsstyrelserna, kammarkollegiet, vattenmyndigheterna kommer detta leda till en enorm mängd av överklagande till Mark- och Miljööverdomstolen och även överklagande till Mark- och Miljööverdomstolen.

Även denna aspekt påvisar att detta PMet är en ren juridisk teoretisk produkt som står så långt ifrån verkligheten att det inte är konstruktivt att komma med förslag på förbättringar då författarna till PMet tydligt påvisar sina intensioner att landsbygdens vattenverksamheter, speciellt den småskaliga, skall avvecklas, och det i strid mot ägarnas/utövarnas intensioner att bidra till en god anpassning till dagens krav. Men bekosta processen för avvecklingsbeslut och faktiska avvecklingen och utrivningen det skall ägarna/utövarna få delta i och fullt bekosta.

Förslaget synes inte vara nödvändigt och tillräckligt genomarbetat i sin framställning och utformning för att ligga till grund för remiss svar från berörda och allmänheten. Överlag är PMet rörigt, med ett flertal multi repeterade argument som används för diverse motiveringar.

PMet saknar en tydlig logiskt "röd tråd", och synes uttrycka mer författarnas önskemål att legalisera utrivningen av småskalig vattenkraftverksamhet än deras kapacitet att kunna formulera ett lagförslag enligt Riksdagens önskemål, och med den nödvändiga stringens och entydighet och tydlighet som en lag skall innehålla för att inte kunna misstolkas i diverse intresse inriktningar då den senare skall appliceras.

PMet är otydligt på vilka åtgärder som i praktiken kommer att påtvingas vattenkraftverksamheterna, vad som explicit motiverar dessa. PMet är mycket svävande hur framtida åtgärder skall genomföras, vilka som berörs, hur konsekvenserna i detalj skall bekostas,

Slutsats.

PMet och dess förslag på lagförändringar måste förkastas i sin helhet.

Ett nytt förslag på lagförändringar bör tas fram, och det med personer och myndigheter som inte varit involverade i utformningen av detta PMet.

Explicita kommentarer avseende formuleringarna och dess konsekvenser i PMet.

Sid 1.

Det finns inga skäl varför PMet enbart skjuter in sig på att lägga restriktioner på vattenverksamheter där produktion av elenergi ingår. EU's vattendirektiv innehåller ingen sådan selektion av vattenkraftverksamhet inriktad på enbart elkraft produktion. Dessutom finns inga rationella skäl att enbart inrikta sig på en energi form, elenergi, då energi finns i många former och till stor utsträckning kan omformas mellan dessa former, t. ex. lägesenergi till rotationsenergi till elenergi till kemisk energi. Energin och dess omformning är generellt ingen miljöfarlig verksamhet. Men i vissa fall av sådan energi omvandling kan det uppstå miljökonsekvenser, t. ex. förbränning av fossila energiformer då CO₂, NO_x, partiklar mm bildas och släpps ut i atmosfären. Avseende omvandling av lägesenergi av vatten till elektrisk energi kan naturligtvis det uppstå störning av vattenflödet o. dyl. PMet skall fokusera sig på att uppställa regler för begränsning av skadliga effekter i samband med verksamheter som pågår eller påverkar vattenområden, och inte selektera vattenverksamheter med en viss energiform, vad i PMet benämns "vattenkraftel" (vilket rent fysikaliskt framstår som en konstlad definition).

EUs ramdirektiv för vatten ("vattendirektivet") nämns ofta i PMet, men inga explicita och konkreta existerande konkreta krav i EUs vattendirektiv hänvisas till, ej heller vilka konsekvenser som strikt analytiskt kan härledas från EUs vattendirektiv till direkta motiverbara villkor på vattenkraften görs. PMet söker istället (som så ofta med svenska politiker och intresse inriktningar inom myndigheter) med dessa generella omnämmande av EUs vattendirektiv framställa nya och hårdare krav på småskaliga vattenkraften som en konsekvens av EU och Bryssel. Detta är direkt oriktigt och starkt kritiserbart agerande av författarna till PMet. EUs vattendirektiv lägger inga explicita eller indirekta krav och villkor på vattenkraft verksamheter, dess innehåll är definitivt mer målstyrande avseende vattenkvaliteten oberoende vilken verksamhet som påverkar vattenområdet.

Villkoret att verksamheter som "inte anses ha tillstånd" skall anmäla sig för att få vänta med prövning avseende "moderna miljövillkor" tills det är dags enligt "nationella planen" är oacceptabelt diffust. Vem skall anse när tillstånd föreligger eller inte? Vad är "moderna miljövillkor" ? Vem specificerar "nationella planen"? Hela upplägget "flyter" och kan ej få ligga till grund för att införa nya lagar för vattenverksamheter. En vattenverksamhets utövare kan onekligen inte känna rättssäkerhet om han tvingas anmäla sig till något som inte á priori är definierat, otvetydigt och förutsebart

Sid 11. 35§, 5. "... eller avhjälpa de negativa miljöeffekterna."

Det finns ej skäl att utgå och utpeka att vattenverksamheter har negativa miljöeffekter.

Negativa miljöeffekter skall naturligtvis begränsas och förhindras i de fall de kan eller redan uppstått. Men det är fel att default utpeka att vattenkraftverksamhet ger negativa miljöeffekter.

sid 13

9c§

Det är oacceptabelt att Regeringen skall ha mandatet att utfärda föreskrifter om vattenverksamheter såsom 9c§ uttrycker.

En sådan rättighet för regeringen leder till kortsiktiga flyktiga politiskt drivna föreskrifter, ibland orsakade av vilka politiska grupperingar regeringen söker stöd hos. Den parlamentariska situationen idag är slående exempel på hur regeringen allokerar resurser och föreskrifter för mer naturreservat och nyckelbiotoper för att tillförsäkra stöd av miljöpartiet. Sådant kortsiktigt politiskt fiskeri skall ej tillåtas, speciellt då det är 3:e parter som skall stå för priset.

Sid 13 27 § och

sid 15 2a§.

Dessa paragrafer leder till retroaktiv lagtillämpning.

En vattenverksamhet som har tidigare lagligen tillkomna tillstånd och villkor skall ha rättssäkerhet avseende dessa. Vattenverksamhetsutövaren skall ej tvingas att anmäla och ansöka om ny prövning och nya villkor i en prövningsprocess där de tidigare och fortsatt gällande tillstånden och villkoren negligeras och hanteras som icke-gällande.

Sid 23 24 kap 1§

Lagligt tillkomna äldre tillstånd har hanterats felaktigt under senare 10 – 15 år av länsstyrelser, Kammarkollegiet, Mark och Miljödomstolen, Mark och Miljööverdomstolen med flera.

Giltigheten av tidigare tillkomna tillstånd och domar avseende vattenverksamheter måste explicit och otvetydigt uttryckas i PMets lagförslag, så att egenintresse tolkningar av lagen utesluts.

Sid 27 11 §

Mängden av inblandade myndigheter som uttrycks i dennas paragrafen är inte bra.

T. ex. har Kammarkollegiet redan i flera fall uppvisat sig vara drivna av egenintressen med starka kopplingar till NGOs såsom Älvräddarna, Sportfiskarna o. dyl. Myndigheter som agerar som instrument för intresse inriktningar skall aj ges mandat att ansöka om prövningar.

Sid 29 2§.

Kostnaderna för ansökningsmål, egna och motpartens, skall ej drabba vattenverksamhets utövaren i de fall denne tvingas till att ansöka eller ompröva. Här har både Kammarkollegiet och länsstyrelser under flera år uppvisat ett girigt och påtryckande sätt genom att kräva dyra ersättningar för sina egna timmar i prövningsmål de själva initierat mot vattenverksamhetsutövaren. Kostnaderna för ansökan skall primärt betalas av den som initierar prövningen.

Sid 51 24§

Paragraften uttrycker att det endast är myndigheter och verk som skall vara involverade och ansvariga för framtagning av den så kallade nationella planen, vilken skall ge vägledning för bevaknings och tillsyns myndigheter.

Detta strider mot Eus vattendirektiv som explicit uttrycker att de berörda och drabbade skall i tidigt skede av problem och lösningsstadiet involveras.

Detta myndighets angrepp som 24§ uttrycker och dess uteslutning av berörda kommer ytterligare att stärka polariseringen mellan tätorten med dess expert myndigheter och den drabbade landsbygden som lever med och för den reella vatten verksamheten, som även utgör en landsbygds näring och kulturmiljö.

Detta elit upplägget med myndighets styrning av landsbygdsverksamheter som myndigheterna har ringa insikt i måste upphöra.

Sidorna 51 – 54 fortsätter att uttrycka denna myndighets styrning över landsbygdsnäringarna såsom vattenkraft produktion. Detta är fel upplägg, utesluter de berörda, leder till begränsningar i landsbygdsnäringar, strider mot EUs vattendirektiv.

Sid 54 34§.

Varför skall verksamhetsutövaren senast 30 juni 2018 anmäla till länsstyrelsen att verksamheten skall omfattas av planen? Om tidigare utfärdade lagliga tillstånd och domar finns så skall väl de gälla även idag. Att anmäla till länsstyrelsen som 34§ uttrycker verkar vara en anmälan som kan leda till avveckling utan att tidigare givna tillstånd beaktas och respekteras.

Sid 59 4 kap 3§

Kraftigt Modifierat Vattenförekomst (KMV) definieras tillräckligt tydligt i EUs vattendirektiv. Det tillräckligt uttömmande att även Sverige använder EUs definition av KMV, nationella versioner byggda på särintressen behövs ej.

----- **HÄR AVSLUTAS NEDTECKNANDET AV YTTERLIGARE KOMMENTARER**

----- **PGA DEADLINE 2 OKTOBER 2017 ---**

Ulf Palmquist, m. fl.

Vintrosa 2 oktober 2017.